

Stockholm 2026-01-28

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se
a.a@regeringskansliet.se
A2025/00949

Remissyttrande om Betänkande av Utredningen om förbättrat informationsutbyte och en mer ändamålsenlig lagreglering för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (SOU 2025:74)

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar ca 4000 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Byggföretagen har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Byggföretagens yttrande angående promemorian

- Byggföretagen ställer sig i grunden positiva till utredningens övergripande syfte: att skapa ett mer effektivt, träffsäkert och rättssäkert arbetsmarknadspolitiskt system. En väl fungerande matchning och en effektivare kompetensförsörjning är av yttersta vikt för bygg- och anläggningsbranschen, som har ett stort och långsiktigt rekryteringsbehov.
- Byggföretagen *avstyrker* förslagen om ett förbättrat informationsutbyte för att säkerställa kvaliteten på arbetssökandes utbildningsdata och ge Arbetsförmedlingen ökade möjligheter för bättre matchning.

En mer proportionerlig väg vore att stärka möjligheterna för Arbetsförmedlingen att, med den arbetssökandes aktiva samtycke i varje enskilt fall, inhämta specifika och relevanta uppgifter vid behov, snarare än att bygga upp stora register.

- Byggföretagen *avstyrker* förslaget om Arbetsförmedlingens utökade befogenheter att genomföra oannonserade kontrollbesök i sin nuvarande utformning. Förslagen tar inte tillräcklig hänsyn till de unika och säkerhetskritiska förhållanden som råder på byggarbetsplatser. Vi avstyrker därför dessa delar av förslaget och hemställer om att de

omarbetas för att bli praktiskt genomförbara och proportionerliga, där huvudregeln ska vara att besöken är föranmälda.¹

- *Förtydligar eller stryker* möjligheten att genomföra kontroller i privatpersoners bostäder, då det är juridiskt och praktiskt ogenomförbart för våra medlemsföretag.
- Byggföretagen vill *understryka vikten av utredningens avgränsning* att kontrollbesök endast ska vara aktuellt vid insatser med ekonomiskt stöd.

Byggbranschen – fakta och bakgrund

Enligt SCB:s BAS var i genomsnitt 381.644 personer sysselsatta inom byggverksamhet i Sverige 2023. Det var en ökning med cirka 2.600 personer från året innan, i procent ökade antalet sysselsatta med 0,7 procent.

För de arbetslösa individer i bygg- och anläggningsbranschen, så har andelen minskat till 4,1 procent 2023, vilket motsvarar drygt 5.300 personer. Under den senaste tioårsperioden har samtidigt antalet medlemmar i Byggnadsarbetarnas A-kassa ökat med cirka 26.000 personer, och antalet uppgick 2023 till cirka 132.000 yrkesverksamma medlemmar.

Trots att de senaste åren har varit utmanande för bygg- och anläggningsbranschen så kan man skönja en svag uppåttrend för 2026. Den globala tillväxten stiger i måttlig takt på grund av osäkerheten inför ändrade handelstullar och ökad politisk instabilitet. Den svenska ekonomin gynnas dock av sjunkande räntor och stigande realinkomster, vilket får hushållen att börja konsumera och bostadsbyggandet att vända uppåt.

För byggindustrin kommer däremot lokal- och anläggningsbyggandet att tynga utvecklingen i år. Å andra sidan kommer bygginvesteringarna nästa år att växa betydligt snabbare än ekonomin som helhet. Detta främst tack vare uppgången för bostadsbyggandet samt ökade anläggningsinvesteringar inom framför allt energi och spårbunden infrastruktur.²

Hur ser kompetensbristen ut?

Enligt Byggföretagens Byggbarometern har fyra av tio byggföretag tackat nej till jobb under de senaste 12 månaderna på grund av att man inte haft tillräckligt med personal. Totalt 66 procent av Byggföretagens medlemmar anser att det är svårt att få tag på arbetskraften som företaget behöver. De största bristerna finns

¹ SOU 2025:74, s. 496

² Byggkonjunkturen 2025:2

inom yrkesutbildningarna där alltför få utbildas till yrken såsom betongarbetare, ställningsbyggare och golvläggare.³

Viktigt att notera att säkerhet är viktigt för majoriteten av yrken inom branschen. Endast tre av tio byggföretagare vill anställa en minderårig som inte har läst bygg- och anläggningsprogrammet.⁴

Hur många olika yrken finns?

Inom bygg- och anläggningsbranschen finns det ett tiotal yrken där de anställda definieras som yrkesarbetare. Några av de vanligast förekommande yrkena med kompetensbrist är bland annat betongarbetare, golvläggare, ställningsbyggare, anläggningsarbetare och murare. Utöver det finns det vanligtvis även platschefer, driftchefer och arbetsledare på en byggarbetsplats. Majoriteten av de här yrkestitlarna är drabbade av kompetensbrist.

Bygg- och anläggningsbranschen har även ett stort behov av att anställa ingenjörer, inte minst civil- och byggnadsingenjörer.

Vilka utbildningsvägar finns?

Blivande yrkesarbetare inom bygg- och anläggningsbranschen har tre utbildningsvägar att välja på för att kunna få ett yrkesbevis; via gymnasieskolan, via vuxenutbildning (VUX) eller genom att arbeta som företagslärling på ett företag. Vanligaste yrkena inom högre utbildning är, utöver administrativ personal, ingenjörer från yrkeshögskolan och högskola/universitet.

Säkerhet på byggarbetsplatser

Byggbranschen är en bransch som ställer höga krav på säkerheten för alla de som befinner sig på arbetsplatsen. Därför måste alla som är på en arbetsplats ha säkerhetsgenomgång av ansvarig personal och skrivas in i personalliggaren. Man behöver även ha personlig skyddsutrustning (PPE) så som hjälm, skyddsskor, skyddsglasögon och varselkläder. Man behöver även uppmärksammas om de specifika faror som kan uppstå på byggarbetsplatsen – fall från hög höjd, tunga maskiner eller farliga kemikalier är några exempel. Man behöver även under hela tiden man beträder byggarbetsplatsen medföljas av ansvarig personal på plats.

³ Byggbarometern 2024:2, https://byggforetagen.se/app/uploads/2024/05/Byggbarometern_2_2024.pdf

⁴ Byggbarometern 2024:2, https://byggforetagen.se/app/uploads/2024/05/Byggbarometern_2_2024.pdf

Allmänna synpunkter

1. Utökat informationsutbyte

Byggföretagen avstyrker förslaget om att införa en lagstadgad uppgiftsskyldighet för bland annat UHR, universitet och folkhögskolor att lämna detaljerade uppgifter om individer till Arbetsförmedlingen.

Även om vi delar målet om en bättre matchning, anser vi att det föreslagna informationsutbytet medför en del risker. Rådata om utbildningsmeriter ger inte hela bilden av en individs kompetens. En person kan ha svaga teoretiska betyg men besitta utmärkta praktiska färdigheter, vilket är högst relevant inte minst i byggbranschen kategorier för yrkesarbetare. Det finns en överhängande risk att Arbetsförmedlingens handläggare, med bristande branschkunskap, fattar beslut baserade på en ofullständig och potentiellt missvisande databild. Detta kan leda till att fullt anställningsbara individer felaktigt sorteras bort, vilket motverkar syftet med en bättre matchning.

Samma gäller även individer med utbildningsbakgrund i andra länder – valideringen av utländska lärosätens dokumentation är av varierande grad och redogör inte alltid vilken kompetens som en person har. En risk med förslaget är därför att de individer som redan har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden, så som nyanlända och långtidsarbetslösa, får ytterligare svårigheter att hitta nytt arbete.

Byggföretagen förstår den problematik som kan uppstå när många arbetssökande behöver söka arbete som de inte är kvalificerade för och att det därmed riskerar att en del företag får in oproportionerligt många ansökningar vid exempelvis en rekryteringsannons på Platsbanken.se. Det ska dock inte gå ut över de arbetssökande genom att skapa ytterligare hinder för att få ett arbete.

En mer proportionerlig väg vore att stärka möjligheterna för Arbetsförmedlingen att, med den arbetssökandes aktiva samtycke i varje enskilt fall, inhämta specifika och relevanta uppgifter om individens utbildningsbakgrund vid behov, snarare än att bygga upp stora register. Förslagsvis kan man använda sig av befintliga databaser, så som ID06 kompetensdatabas, som en källa till information. Ytterligare branschkompetens och förståelse för vad företagen efterfrågar, utöver utbildning, hos handläggarna på Arbetsförmedlingen vore också önskvärt.

2. Kontrollbesök

2.1 Utökade befogenheter för kontrollbesök

Byggföretagen delar utredningens ambition att motverka fusk och säkerställa sund konkurrens.⁵ Förslaget om oannonserade kontrollbesök för Arbetsförmedlingens personal är dock inte anpassat för bygg- och anläggningsbranschens verklighet och riskerar i sammanhanget att bli både kontraproduktivt och säkerhetsmässigt problematiskt. Byggföretagen *avstyrker* därmed delen om *oannonserade besök* i förslaget om utökade befogenheter, baserat på följande grunder:

- **Säkerhet och praktiska hinder på byggarbetsplatser.** En byggarbetsplats har strikta säkerhetsregler, inklusive krav på ID06, personlig skyddsutrustning (PPE) och obligatoriska säkerhetsgenomgångar. Att oannonserat släppa in personal från Arbetsförmedlingen som saknar nödvändig säkerhetsutbildning och utrustning är i många fall praktiskt omöjligt. Det skulle utsätta både Arbetsförmedlingens personal och andra på arbetsplatsen för onödiga risker.⁶
- **Integritetsaspekter och juridiska oklarheter vid arbete i privata bostäder.** Byggföretagen vill framhäva utredningens slutsats om att undantag för besök bör införas för företag som utför arbete i privatbostäder.⁷ Ett företag kan inte ge samtycke till tillträde till en fastighet de inte äger eller förfogar över. Förslaget skulle annars skapa en ohållbar situation där företaget riskerar att hamna i kläm mellan Arbetsförmedlingens krav och kundens grundlagsskyddade hemfrid.⁸ Denna del av förslaget behöver klargöras eller tas bort.
- **Administrativ börda och proportionalitet.** Ett oannonserat besök innebär ett avbrott och en administrativ börda. Även om samtycke krävs, skapar förslaget ett dilemma där ett nekande kan leda till en fördjupad utredning och indraget stöd, vilket gör samtycket skenbart.⁹

Sammanfattning: Kontrollbesök på byggarbetsplatser bör som huvudregel vara förannmälda. Det behöver man för att säkerställa att en ansvarig person kan möta upp, genomföra en säkerhetsintroduktion och se till att besöket kan genomföras utan att äventyra säkerheten eller störa kritiska arbetsmoment. Vi anser att syftet med Arbetsförmedlingens arbetsplatskontroller, att säkerställa att företaget ålägger sig det man sagt att man ska göra för att kunna ta emot individer mot ersättning, kan garanteras även vid förannmälda besök. Vid situationer där företaget arbetar i privatbostäder bör förslagsvis kontrollen ske med andra medel än att beträda själva arbetsplatsen, exempelvis genom att besök i stället sker i tillhörande

⁵ SOU 2025:74, s. 918

⁶ SOU 2025:74, s. 956

⁷ SOU 2025:74, s. 544

⁸ SOU 2025:74, s. 542

⁹ SOU 2025:74, s. 550, 534-536

byggbod eller övrigt kontorsutrymme.

2.2 Avgränsning till insatser med ekonomiskt stöd

Byggföretagen vill understryka vikten av utredningens avgränsning att kontrollbesök endast ska vara aktuellt vid insatser med ekonomiskt stöd. Vi instämmer i bedömningen att incitamenten för fusk vid oavlönad praktik är försumbara och att kontroller där vore oproportionerliga. Detta är avgörande för att inte skapa onödig byråkrati kring exempelvis arbetsplatsförlagt lärande (APL) och annan praktik som är viktig för kompetensförsörjningen.¹⁰

Frågor med anledning av detta remissvar kan skickas till:

Siri Hallberg Björklund, expert kompetensförsörjning på Byggföretagen.

Tel 072-4585861

siri.hallbergbjorklund@byggforetagen.se

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd
Verkställande direktör

¹⁰ SOU 2025:74, s. 531-532, 954